

numer

**Polskie Gimnazjum im. Juliusza Słowackiego
Czeski Cieszyn**

**Egzamin wstępny z języka polskiego 2023
wersja B**

Czas pracy: 60 minut

Liczba punktów do uzyskania: 50

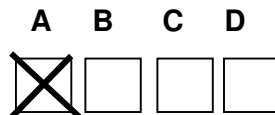
Informacje dla ucznia

1. Na stronie tytułowej arkusza w wyznaczonym miejscu wpisz swój numer.
2. Sprawdź, czy arkusz zawiera 8 stron (zadania nr 1–14). Ewentualny brak stron lub inne usterki zgłoś nauczycielowi.
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania. Wykonuj zadania zgodnie z poleceniami. Odpowiedzi wpisuj wyraźnie i jednoznacznie.

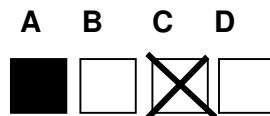
Rozwiązania zapisuj **CZYTELNIE** długopisem lub piórem. Niejednoznaczna odpowiedź lub nieczytelny zapis odpowiedzi będą oceniane jako błąd.

UWAGA! NIE WOLNO UŻYWAĆ KOREKTORA!

4. W zadaniach zamkniętych podane są cztery odpowiedzi: A, B, C, D. **Wybierz tylko JEDNĄ ODPOWIEDZ i zaznacz ją znakiem X (jak na obrazku).**

5. Jeżeli się pomylisz, błędne pole zamaż i zaznacz inną odpowiedź znakiem X.

Uwaga! **ODPOWIEDZ MOŻESZ ZMIENIAĆ (POPRAWIAĆ) TYLKO JEDEN RAZ.**

6. Instrukcje do innych typów zadań (prawda – fałsz, na dobieranie) znajdziesz w poleceniach do nich skierowanych.
7. Rozwiązania zadań otwartych zapisz czytelnie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj. Przy każdym zadaniu podana jest liczba punktów. Za błędną odpowiedź lub nieudzielenie odpowiedzi, punktów się nie odejmuje.

Powodzenia!

TEKST I

Problemy emocjonalne wieku dorastania

Okres dojrzewania przypada między 11-19 rokiem życia młodego człowieka. Jest to okres dość trudny zarówno dla samego nastolatka, jak i dla jego otoczenia. Trudno określić kim jest właściwie nastolatek, nie jest już dzieckiem i jeszcze nie jest dorosłym.

Specyfiką okresu dorastania są gwałtowne zmiany zarówno fizyczne, jak i psychiczne. Wiek dojrzewania to okres nasilonej emocjonalności, przeżycia są odczuwane bardzo intensywnie: smutek bardzo głęboko a radość silnie. Charakterystyczna dla tego okresu jest chwiejność emocjonalna. Nastolatek raz nie wierzy w swoje możliwości, jest załamany, w innych momentach przeżywa poczucie własnej mocy. Raz wzrusza się i współczuje, za chwilę jest nieugięty i okrutny. Łatwo przechodzi od jednego stanu emocjonalnego w drugi: ze smutku w radość, z przygnębienia w entuzjazm.

W pierwszej fazie dorastania często u nastolatków dominują negatywne stany uczuciowe, mają lęki dotyczące m.in. własnej osoby: czy sobie poradzą, jaka będzie ich przyszłość, występują obawy przed kontaktami z innymi, żeby nie zostać wyśmianym, odrzuconym. Innymi negatywnymi stanami emocjonalnymi są: gniew, złość, agresja. Są one następstwem reakcji na frustrację np. ograniczenie przywilejów, nadmierną kontrolę, przymus czy ograniczoną możliwość realizacji swoich planów. Agresję młodzież uzewnętrznia zazwyczaj poprzez milczenie, krytykę czy ironię.

Najbardziej charakterystyczne i specyficzne dla wieku dorastania są potrzeby: niezależności, samodzielności, autonomii. Zwiększa się zakres potrzeby samodzielności: młodzież chce samodzielnie decydować o swoich sprawach, o sposobach spędzania wolnego czasu, na co wydawać pieniądze, jak się ubierać. Następuje odrzucenie autorytetu dorosłych na rzecz grupy rówieśniczej.

Często rodzice w trosce o dobro swoich dzieci próbują wpłynąć na ich decyzje. Nawet gdy racja jest po ich stronie, nastolatek najczęściej jej nie przyznaje, ponieważ w odmienny sposób spostrzega sprawę. To co dla rodziców wydaje się nieodpowiedzialnym zachowaniem, w oczach nastolatka jest wspaniałą przygodą. Tego typu nieporozumień pojawia się coraz więcej.

<https://spkonojad.pl/problemy-emocjonalne-wieku-dorastania/>

Zadania 1. – 6. odnoszą się do TEKSTU I.

Zadanie 1. (1 p.)

Jak nazywane są w tekście osoby w wieku 11-19 lat, o których mowa? Odpowiedz całym zdaniem.

.....

Zadanie 2. (1 p.)

Tekst I napisany jest w stylu:

- A. publicystycznym.
- B. artystycznym.
- C. naukowym.
- D. potocznym.

A	B	C	D
☐	☐	☐	☐

Zadanie 3. (5 p.)

Na podstawie tekstu I wymień 5 problemów, z jakimi boryka się osoba w okresie dojrzewania.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 4. (3 p.)

Zastąp podkreślone słowa synonimami.

W pierwszej fazie dorastania często u nastolatków dominują negatywne stany uczuciowe.

.....

Są one następstwem reakcji na frustrację, np. ograniczenie przywilejów, nadmierną kontrolę, przymus czy ograniczoną możliwość realizacji swoich planów.

.....

Nawet gdy racja jest po ich stronie, nastolatek najczęściej jej nie przyznaje, ponieważ w odmienny sposób spostrzega sprawę.

.....

Zadanie 5. (5 p.)

Wykorzystaj informacje, które zawiera tekst I, wytłumacz rodzicom, że okres dorastania to trudny, ale i ważny etap życia człowieka. Użyj dwóch argumentów.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 6. (1 p.)

Przekształć poniższe zdanie pojedyncze w zdanie złożone.

Często rodzice w trosce o dobro swoich dzieci próbują wpłynąć na ich decyzje.

.....

.....

TEKST II

Wisława Szymborska *Kałuża*

Dobrze z dzieciństwa pamiętam ten lęk.
Omijałam kałuże,
zwłaszcza te świeże, po deszczu.
Któraś z nich przecież mogła nie mieć dna,
choć wyglądała jak inne.

Stąpnę i nagle zapadnę się cała,
zacznę wzlatywać w dół
i jeszcze głębiej w dół,
w kierunku chmur odbitych
a może i dalej.

Potem kałuża wyschnie,
zamknie się nade mną,
a ja na zawsze zatrzaśnięta – gdzie –
z niedoniesionym na powierzchnię krzykiem.

Dopiero później przyszło zrozumienie:
nie wszystkie złe przygody
mieszczą się w regułach świata
i nawet gdyby chciały,
nie mogą się zdarzyć.

Zadania 7. – 8. odnoszą się do TEKSTU II.

Zadanie 7. (2 p.)

Napisz w jednym zdaniu, czego symbolem jest tytułowa kałuża w wierszu Wisławy Szymborskiej.

.....
.....

Zadanie 8. (3 p.)

**Dopasuj nazwy zastosowanych w wierszu środków poetyckich (stylistycznych).
Uwaga! jedna nazwa nie pasuje do żadnego przykładu.**

wyraz dźwiękonaśladowczy, metafora, powtórzenie, porównanie,

fragment wiersza	nazwa środka poetyckiego
zaczę wzlatywać w dół	
wyglądała jak inne	
zaczę wzlatywać <u>w dół</u> i jeszcze głębiej <u>w dół</u>	

Zadanie 9. (6 p.)

Ułóż zdania złożone z podanymi związkami frazeologicznymi:

„najeść się strachu”

.....
.....

„wyglądać jak strach na wróble”

.....
.....

„strach ma wielkie oczy”

.....
.....

TEKST III

Katarzyna Ryrych Chuligania

Do Ani z Zielonego Wzgórza to naprawdę mi daleko. Owszem, jestem ruda. I jestem sierotą. Ale to wszystko. Nie pragnę spotkania z pokrewną duszą ani pokoiku na poddaszu, nie znoszę bufiastych rękawów. To dopiero byłby obciach.

Wyśmialiby mnie wszyscy w Domu. Wystarczy, że dziwią się, dlaczego nie marzę o tym własnym.

Miałam już dom. Lubisia, moja wychowawczyni, próbuje mnie przekonać, że ten kolejny może być równie dobry. Że jest cała masa ludzi, którzy tylko czekają, żeby mnie do siebie zabrać. Tylko jakoś dziwnie szybko rezygnują, kiedy okazuje się, że ja tylko tak ładnie wyglądam, a w środku... Nie jestem ani miła, ani wesoła. Ani rozmowna. Za to przyciągam kłopoty jak magnes.

Choćby trzy lata temu, kiedy było zaćmienie księżyca i razem z chłopcami wyszliśmy z Domu przez kotłownię i wdrapaliśmy się na maszt za ogrodzeniem. Nic nie było widać, bo były chmury, ale i tak było fajnie.

Usiedliśmy tuż pod anteną satelitarną zamontowaną na samym szczycie i patrzyliśmy w dół, na ulicę.

Serio, nie miałam pojęcia, że w naszym mieście są szczury, i to na dodatek takie wielkie. Biegały po chodniku i wspinały się na kosze na śmieci.

Nikt by się o tym nie dowiedział, gdyby nie Misiak (to znaczy Michał), który wypaplał wszystko w swojej grupie. I wyszło na to, że pomysł był mój. No i Robaka. Bo jeśli się coś działo, to nasza dwójka zawsze była umoczona. Po uszy. A ja tylko powiedziałam, że zaćmienie jest dobrze widoczne z jakiegoś wysoko położonego miejsca. A Robak dodał, że nawet zna takie miejsce.

Lubisia mało nie dostała ataku serca. I naprawdę, nie miało znaczenia, że byłam najmłodsza w grupie ryzykantów.

Zadania 10. – 12. oraz 14. odnoszą się do TEKSTU III.

Zadanie 10. (1 p.)

Na które z poniższych pytań nie znajdziesz odpowiedzi w tekście III?

- A. Po co bohaterka z kolegami wyszli na dach?
- B. Jak nazywała się wychowawczyni bohaterki?
- C. Jak miał na imię chłopak nazywany Robakiem?
- D. Kto wygadał się na temat wyprawy na dach kotłowni?

A B C D

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Zadanie 11. (5 p.)

Oceń, które z podanych stwierdzeń odnoszących się do tekstu III jest prawdziwe, a które – fałszywe.

Wpisz X w odpowiednie pole tabeli. W razie pomyłki błędne zaznaczenie zamaż i zaznacz inną odpowiedź znakiem X.

	PRAWDA	FALSZ
Bohaterka ma pewne cechy wspólne z Anią z Zielonego Wzgórza.		
Dziewczyna mieszka w domu dziecka.		
Bohaterka nie wie, dlaczego ludzie szybko rezygnują z pomysłu zabrania jej do siebie.		
Misiek i Robak to koledzy bohaterki ze szkoły.		
Pomysłodawcami wyjścia na dach byli bohaterka i Misiek.		

Zadanie 12. (5 p.)

Czy zgadzasz się z opinią, że młodzi ludzie często zbyt krytycznie się oceniają, to znaczy widzą tylko swoje wady, a nie zalety. Wypowiedz się krótko na ten temat (4-5 zdań).

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 13. (4 p.)

Zaznacz kółkiem poprawną wersję lub uzupełnij.

Uwaga! Twój zapis powinien być czytelny i jednoznaczny.

Dobrze czuję się wśród **przyjaciel (D, l.mn.)**

Aureli/Aurelii nie było dzś w szkole.

Wreszcie wysłałem zgłoszenie **na wymarzoną szkołę / do wymarzonej szkoły.**

Był szczęśliwy, gdy otrzymał **tą / tę** nagrodę.

